ឆ្នាំទី១

[illegible]

លេខ ២

ROYAUME DU CAMBODGE
REÇUE DEPOT LEGAL
P.K. 7
1956-2

ទិ[illegible]

ទស្សនាវដ្ដីចេញរាល់ខែ

ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៥៦

R. 62-10-56

ឆ្នាំទី១ លេខ២ ខែតុលា ១៩៥៦

2.10.56.

ទស្សនាវដ្ដី

នៃសមាគមសាមគ្គីសិស្សចាស់នឹងមិត្តសិស្សចាស់

នៃអនុវិទ្យាល័យ នឹង វិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិ

ទីសំណាក់ការ លេខ ១៣០ វិថី ប៉ាស្ទ័រ ភ្នំពេញ

វគ្គៈ ៣

ម៉ាក្សាហ៊ក្ខពិធីស៊េរីប៊ូកក្ខីទកកយសកអហេតស៍

ធីប្រ៊ីយាយហ្គូរី ផង យេហ៊ូឌូឌុតស៍

ផ្ទះលេខ ក្រុមទី ១៣០ ខេរ រគត់ពាតបាជ

មាតិកាវៀន

ទំព័រ

សកម្មភាពសមាគម ១

ទំព័រអក្សរសាស្ត្រ (វិជ្ជា) ៣

បញ្ហាអនាម័យ ១១

សេច្ចកិច្ច (ត្រៃត traite) ១៧

កីឡា (អត្តពលកម្ម) ២០

សកម្មភាពនិស្សិតសកលលោក ២៥

កំណាព្យខ្មែរ ២៩

សៀវភៅដែលគួរអាន ៣៣

លទ្ធផលនៃការសិក្សា ៣៥

នាមនិស្សិតខ្មែរដែលត្រូវទៅបន្តវិជ្ជានៅបរទេស ៣៧

សំនួរកំសាន្ត ៣៩

ដំម្លៃជាវ

ក្នុងប្រទេស

១ ក្បាល	៦ ខែ	១ ឆ្នាំ
១០រ	៥០រ	១០០រ

ក្រៅប្រទេស

១ក្បាល	៦ ខែ	១ឆ្នាំ
១៣រ	៦០រ	១២០រ

សូមផ្ញើអាណត្តិទៅលោក ស៊ុត - ក្អួល លេខ១៣០ វិថីប៉ាស្ទ័រ ភ្នំពេញ

[illegible]

ទំព័រ

១ [illegible]

[illegible] [illegible] ([illegible])

១១ [illegible]

[illegible] [illegible] ([illegible] traite)

[illegible] [illegible] ([illegible])

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]		
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]		
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

សកម្មភាពសមាគម

ដោយមានបំណងនឹងរិះរកមធ្យោបាយ សម្រាប់អប់រំវប្បធម៌ទៅចំពោះសមាជិកសមាគមនិងចំពោះមហាជន គណកម្មាធិការសមាគមបានបាត់តាំងបណ្ណាល័យនៅទីសំណាក់ការលេខ ១៣០ វិថីប៉ាស្ទ័រ ។

សូមអញ្ជើញសមាជិក និងអស់លោកអ្នកដែលមិនមែនសមាជិកក៏ដោយ ចូលមកអានសារពត៌មាន-ទស្សនាវដ្ដីផ្សេងៗដែលសមាគមបានរៀបចំទុកចែកជូនមើលតាមសេចក្ដីត្រូវការ ។

ម្យ៉ាងទៀតមានបើកបន្ទប់រៀននៅទីសំណាក់ការដដែល សម្រាប់និស្សិតនិងសិស្សមករៀនខ្លួនឯង ក្នុងបរិយាកាសមួយស្ងប់ស្ងាត់នៅពេលក្រៅម៉ោងរៀននៅសាលា ។

ដើម្បីនឹងផ្គត់ផ្គង់នូវសម្ភារៈសិក្សាសម្រាប់បណ្ណាល័យ សមាគមបានស្នើសុំអំណោយពីសារពត៌មានខ្មែរទាំងអស់រៀងរាល់លេខ ។

យើងសូមធ្វើតទុកាសនេះ ថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះ

លោកបានហ៊ានសារពត៌មានៈ

អោយតែគេគាំបួនស្រែន - ប្រុសស្រីក្មេងចាស់ - ប្រជាជន - ជាតិខ្មែរ - ឈាមខ្មែរ - មនុស្ស - រាស្ត្រ ដែល ជូនកាំណាមួយសារពត៌មាន តាមសេចក្ដីស្នើសុំរបស់យើង ។

ក្នុងខែកញ្ញា សមាគមមានសេចក្ដីសោមនស្ស នឹងទទួលការសុំចូលជាសមាជិកចំនួនប្រាំពីរនាក់ ។

សមាគមមានសង្ឃឹមថានឹងមានសមាជិកច្រើនទៀត សុំចុះឈ្មោះចូលជាលំដាប់ ដូចជាសិស្សវិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិ ដែលទើបនឹងឈប់រៀន ហើយបានចូលធ្វើរាជការថ្មី ៗ និងនិស្សិតដែលទើបត្រឡប់មកពីបរទេស ។

ឃ្លាន អស់កម្លាំងហេវល្វើយល្វើង

ភ្ញាញ់ ណាស់ ពេលហ្នឹង ឥតឧបមា

ស្រឡាញ់ ពេញចិត្តស្និទ្ធស្នេហា

ល្អ ឥតណាមកផ្ទឹមបាន ។

(ញ៉ន-សៀន)

ស្រង់ពីទស្សនាវដ្ដីកម្ពុជសុរិយា

ទំព័រអក្សរសាស្ត្រ

វិជ្ជា (តទីដប់)

សុវិជ្ជា – នៅទស្សនាវដ្ដីមុនយើងបានឃើញថា អ្វីដែលយើងហៅថា ទុវិជ្ជា ៗ នៅពេលនេះយើងសូមអធិប្បាយពីសុវិជ្ជាម្ដង ៗ

នៅក្នុងសង្គមដែលគេប្រឹងកសាងមនុស្ស កសាងជាតិឡើងពីទាបទៅខ្ពស់វិញ ឧត្តមគតិគេ គឺនិយមយកវិជ្ជាជាមធ្យោបាយឆ្ពោះមនុស្ស ឆ្ពោះជាតិ ចាកផុតទុក្ខល្ងង់ខ្លៅ ៗ កាលបើគេមានគំនិតប្រសើរយ៉ាងនេះហើយ គេគិតធ្វើម្ដេចរកមធ្យោបាយផ្សាយវិជ្ជាឲ្យបានទូទៅដល់ប្រជាជនភាគច្រើន ព្រោះគេគិតឃើញថា នៅក្នុងស្រុកនីមួយ ៗ បើមានមនុស្សចេះបន្តិចបន្តួចស្ដើងពេក ហើយទុកឲ្យមនុស្សទាំងលាននាក់ល្ងង់ខ្លៅ វាខូចប្រយោជន៍ដល់ស្រុកទាំងមូល ដល់ជាតិទាំងមូល ដោយហេតុមនុស្សចេះភាគតិច ដែលគ្មានមហាជនឯទៀតក្នុងស្រុកជួយឧបត្ថម្ភយោបល់ផង អាចវង្វេងដោយងាយ ចូលក្នុងសឹងពួកបន់ទឹកដី ៗ ពួកនេះបំរុងតែខ្លួនចូលជ្រៀតជ្រែកនៅក្រុម

ទិសទី នឹងគ្រប់ឱកាសដែលវាធ្លាក់ចុះ ៗ អាស្រ័យលើហេតុសំខាន់នេះ គេខំបណ្តុះគំនិតឲ្យមនុស្សយល់ហើយឃើញយ៉ាងជាក់ស្តែងថា «ចេះមកពីរៀន» មិនមែនចំណេះវិជ្ជាមកពីទេវតាដៅទុកមកពីមុន ឬក៏កម្មផលហុចជូនមកឲ្យទេ ៗ ភស្តុតាងនៅនឹងភ្នែកយើងពល់គ្នាស្រាប់ គឺស្រុកខ្មែរយើងនេះឯង កាលក្នុងសម័យប្រទេសយើងនៅជាអាណានិគមគេ តើខ្មែរយើងមានអ្នកនិពន្ធការសែតប៉ុន្មាន ? មានអ្នកនិពន្ធសៀវភៅប៉ុន្មាន ? មានអ្នកភ្លេងប៉ុន្មាន ? ------ ៗលៗ ចុះឥឡូវដែលស្រុកយើងបានឯករាជដែលយើងគ្រប់គ្រងខ្លួនយើង ដែលយើងមានសិទ្ធិសេរីភាព តើការសែតមានប៉ុន្មានវិញ ? សៀវភៅមានប៉ុន្មានវិញ ? យើងមានអ្នកភ្លេងទឹងគេឬទេ ? ពិតមែនតែចំណេះទាំងនេះយើងមានស្តួចស្តើងនៅឡើយ ហើយនៅឆ្ងាយពីការបរិសុទ្ធច្រើននៅឡើយ ៗ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ យើងឃើញថាកាលណាយើងខំរៀន យើងក៏បានចេះដូចគេ ហើយនេះគ្រាន់តែទើបនឹងចាប់ផ្តើមដំបូងផងទេ ៗ បើប្រសិនជាខ្មែរយើងកាន់តែចេះស្រុះស្រួលរួបរួមគ្នាឲ្យបានកាន់តែជិតស្និទ្ធឡើងទៀតក្នុងការស្វែងវិជ្ជានោះ មុខជាយើងបានចំរើនលើសនេះទៅទៀត ជាពិតប្រាកដគ្មានសង្ស័យទេ ៗ ឧទាហរណ៍មានច្រើនទៅទៀតដូចជាស្រុកដែលទើបនឹងរួចពីក្រញាំចក្រពត្រ គេឃើញថាសាលាមានហូ

ហៀរហូតដល់ស្រែចំការ ៗ នេះបង្ហាញឲ្យឃើញថា ក្នុងស្រុកនិមួយៗ បើអ្នកដឹកនាំស្រុកមានគំនិតស្មោះត្រង់ ចង់ផ្សាយវិជ្ជាឲ្យដល់ប្រជាជនទូទៅពិតមែន គ្មានឧបសគ្គអ្វីមករាំងគេបានឡើយ ក្នុងការអនុវត្តន៍ឲ្យបានសម្រេចនូវឧត្តមគតិរបស់គេនោះ ព្រោះប្រជាជនគេដែលបានទទួលផលប្រយោជន៍ពិសេសនេះ មានតែអបអរសាទរ ជួយឧបត្ថម្ភកាន់តែខ្លាំងឡើង ៗ យ៉ាងនេះហើយបានជាគេត្រូវតែរំលាយរបងជាន់ថ្នាក់ ដែលឃាំងមិនឲ្យមនុស្សបានចេះដឹងច្រើនគ្នាឲ្យអស់ហេញ ៗ គេត្រូវតែជំរុញមនុស្សឲ្យខំរៀនសូត្ររៀងៗខ្លួនឡើង កុំឲ្យបណ្តោយខ្លួនឲ្យសេចក្តីល្ងង់ខ្លៅញាំញីខ្លួនបាន ៗ មិនតែប៉ុណ្ណោះ គេថែមទាំងខំរកមធ្យោបាយជួយឧបត្ថម្ភ ជួយធ្វើឲ្យការស្វែងវិជ្ជាទៅជាការមួយងាយចំពោះជនភាគច្រើនទៀតផង ៗ គេយល់ថាមនុស្សចេះច្រើនគ្នានាំឲ្យការធ្វើស្រួល នាំឲ្យនគរគេបានចំរើន នាំគ្រប់មុខផ្នែកការបានលឿនរហ័ស ព្រោះថាគេគ្មានចង់ គ្មានប្រាថ្នាជិះជាន់គ្នាទេ ៗ គេប្រាថ្នាតែជួយគ្នាទៅវិញទៅមកដោយស្មោះស្ម័គ្រដើម្បីរស់នៅឲ្យបានសុខទាំងអស់គ្នា ៗ គេប្រកាន់គំនិតនឹងអាកប្បកិរិយាដូច្នេះ មិនចំពោះតែជនជាតិរបស់គេទេ ជាមួយស្រុកឯណាក៏ដោយ ធំក្តី តូចក្តី ក៏គេប្រើគំនិតប្រើអាកប្បកិរិយានេះដែរ ៗ

ហេតុអ្វីក៏ដូច្នេះ? ថាមកពីគេយល់ឃើញថា ក្នុងសាកលលោកទាំង

មូល បើស្រុកទាំងឡាយ ជនជាតិទាំងឡាយ បេះដូងស្មើគ្នាឡើង រាជាការងាយប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នា ជាការងាយសម្រុះសម្រួលគ្នា រួមរស់នៅក្នុងសន្តិភាព ។

អាស្រ័យគំនិតទូលាយមើលឃើញវែងឆ្ងាយដូច្នេះ គេខំបណ្តុះសាលារៀនដូចផ្សិត ដើម្បីឱ្យគ្រប់គ្រាន់នឹងចំនួនជនជាតិគេដែលត្រូវការសិស្សវិជ្ជា ។ គេនិយមភាសាជាតិជាធំក្នុងការសិក្សាដើម្បីឱ្យជនជាតិគេភាគច្រើន បានស្រូបយកចំណេះវិជ្ជាដោយងាយ ហើយបានបេះពិតប្រាកដមែនទែនផង ។ ក្នុងការកសាងជាដំបូង គេរើសយកមុខវិញ្ញាសារណាដែលមានប្រយោជន៍ជាងគេដល់ជាតិ ដើម្បីតែងជាកម្មវិធីសំរាប់ការសិក្សា ។ ដូចជានៅស្រុកខ្មែរយើងក្នុងបច្ចុប្បន្នសម័យ ខាងគំនិតយើងត្រូវបណ្តុះគំនិតឱ្យជនជាតិយើងបេះតាំងខ្លួនជាជនជាតិឯករាជ ។ ឯខាងមុខវិជ្ជាវិញ យើងត្រូវការនឹងចំណេះខាងបច្ចេកទេសច្រើនជាងគេដើម្បីកសាងសេដ្ឋកិច្ចជាតិយើង ។ ដែលនិយាយយ៉ាងនេះយើងសូមបញ្ជាក់ថា យើងមិនមែនឱ្យបោះបង់ចោលចំណេះឯទៀតក្រៅពីបច្ចេកទេសនោះទេ គឺយើងគ្រាន់តែសុំឱ្យគិតពីវិជ្ជាបច្ចេកទេសច្រើនជាងគេ ព្រោះថាយើងកំពុងត្រូវការណាស់សព្វថ្ងៃ ។ ដើម្បីអនុវត្តន៍នូវគំនិតថាត្រូវយកភាសាជាតិជាធំ យើងសូមអំពាវនាវដល់បងប្អូនរួមជាតិ

ហើយដាំពាំសេសដល់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ឲ្យខំប្រមូលប្រជុំគ្នាផ្តល់យោបល់ផ្តុំគំនិតគ្នា រួបរួមជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល ជាមួយរដ្ឋសភា, រិះរកមធ្យោបាយគិតតែងសៀវភៅសិក្សាសព្វវិជ្ជាសារទាំងឡាយជាភាសាខ្មែរយើងឲ្យបានដើម្បីផ្សាយសុវិជ្ជាដល់ជនរួមជាតិយើង ដើម្បីឲ្យជនរួមជាតិយើងបានចេះដឹងពិតប្រាកដពីស្រុករបស់ខ្លួនក្នុងគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់ ជាការឲ្យជនរួមជាតិបានក្តីស្មាន បានយល់ពក់ជ្រៅវែងឆ្ងាយ នឹងអាចជួយជូនយោបល់ប្រសើរដល់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការកសាងប្រទេសជាតិមាតុភូមិឲ្យទៅកាន់សេចក្តីថ្កុំថ្កើងរុងរឿង ។ ភា-សាជាតិ កម្មវិធីជាតិ សៀវភៅជាតិ ប្រើទៅបានលទ្ធផលល្អ កាលណាគេប្រើរបៀបបង្រៀនល្អដែរ ។ របៀបបង្រៀនល្អគឺពន្យល់តាមសម្រួលដោយធ្វើឲ្យសិស្សយល់រហូតដល់ទៅបុសគល់នៃគំនិតខុស ឬគំនិតត្រូវដែលតែងកើតមានក្នុងការសិក្សា គឺមិនបង្ខំឲ្យគេយល់តាមតែខ្លួនម្នាក់ មិនប្រើវិធីវាយដំប្រចំណាក់ វិធីត្មះតិះដៀល រំលោភដោយកំហឹង ឬដោយអំណាចទេ គឺប្រើវិធីរិះគុណដើម្បីកសាង ដើម្បីកែប្រែ ហើយបើនឹងបង្រៀនវិញ គឺបង្រៀនឲ្យអស់ មិនលាក់លាបបំណោះភាគខ្លះទេ ។ ឯខាងការពិចារណាវិញ គេបង្ហាត់ឲ្យយល់ ឲ្យឃើញការខុសត្រូវ គឺបើគេនិយាយល្អដូចម្តេច ឬសរសេរល្អដូចម្តេច ត្រូវតែអនុវត្តន៍ឲ្យបាន ទោះយូរក្តី ឆាប់ក្តី ។ ធ្វើ

ដូច្នេះប្រយោជន៍ជំរុញដំណើរសង្គមឲ្យបានល្អ ។

ដូច្នេះហើយ គេត្រូវបង្ហាត់បង្រៀនឲ្យក្លាហាន ការពារសុចរិតយុត្តិ-ធម៌ ឲ្យមនុស្សជាតិ ឲ្យខ្ពើមនៅអំពើទុច្ចរិតព្រុះព្រាន់ អំពើបំផ្លិចបំផ្លាញជាតិ ។

ខាងសិល្បៈ គេបណ្តុះគំនិតឲ្យរកអោយមនុស្សទំនេរការឲ្យមនុស្សបានជួបនឹងសុភមង្គល មនុស្សជួយបណ្តោះទុក្ខមនុស្ស មនុស្សបេះបូមជំរងសកម្មភាពខ្លួនទៅប្រឆាំងនឹងការឃោរឃៅរបស់ជនជាតិ ដើម្បីយកផលល្អមកចែកគ្នា ។

វិជ្ជាសាស្ត្រគេបង្រៀនឲ្យចេះស្រាវជ្រាវ ឲ្យមានគំនិតចង់រិះរកបង្កើតវត្ថុសំរាប់បំរើប្រយោជន៍រួម ប្រយោជន៍មនុស្សជាតិទាំងមូល ។ ម្ល៉ោះហើយគេគ្មានទៅវាយយាំងស្រុកណាប្រទេសណា តូចក៏ដោយខ្សោយក៏ដោយ មិនឲ្យគេមានឧស្សាហកម្មនៅស្រុកគេទេ ។ គេមានតែពីស្មោះស្ម័គ្រជួយឧបត្ថម្ភថែមទៀត ។ ឯការដែលគេរកឃើញនោះទៀត គេពុំអាចយកមកប្រើដើម្បីកំហែងគំរាមបំផ្លិចបំផ្លាញមនុស្សស្លូតត្រង់ឡើយ ។ គេបំរើទៅជាប្រយោជន៍សុភមង្គលនៃមនុស្សទៅវិញ ដូចជាគេប្រើកម្លាំងបរមាណូដើម្បីរំលាយភ្នំយកកន្លែងធ្វើស្រែចំការឬបង្កើតអគ្គិសនី ឬប្រើសម្លាប់មេរោគឃោរឃៅនៃជម្ងឺខ្លះ ។

ឯខាងនយោបាយវិញ គេបង្ហាត់ឲ្យចេះនយោបាយប្រួបប្រួមប្រើការបះបា

ជាផ្លូវផ្សះផ្សារ និយាយសម្រុះសម្រួល គឺនយោបាយអនុវត្តន៍លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យចំពោះប្រជាជនក្នុងស្រុក និងនយោបាយសន្តិភាពនៅក្រៅប្រទេស។

វិជ្ជាទាំងអម្បាលមាណដែលប្រើតាមផ្លូវដូច្នេះ ហៅថាសុវិជ្ជា ។ សុវិជ្ជាបើកើតមាននៅស្រុកណាហើយ ស្រុកនោះនឹងចំរើន ជនជាតិស្រុកនោះចេះរួបរួមគ្នានៅក្នុងស្រុកធ្វើការកសាងឯករាជ្យអធិបតេយ្យភាពនៃប្រទេសជាតិមាតុភូមិ ព្រមទាំងធ្វើឲ្យជនជាតិស្រុកនោះរស់នៅជាសុខសាន្តក្នុងកិត្តិយសនិងមង្គលសួស្តីផង ។

ដោយឃើញប្រយោជន៍ខ្លឹមសារនៃសុវិជ្ជាដូច្នេះ យើងសូមអំពាវនាវបងប្អូនរួមជាតិទាំងឡាយឲ្យខំខ្នះខ្នែងរួបរួមយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងរាជរដ្ឋាភិបាល ជាមួយរដ្ឋសភា ដើម្បីជំរុះទុរវិជ្ជា ដែលជាកំអែលអាណានិគមនិយម ហើយរកមធ្យោបាយនឹងចាត់វិធានការណ៍យ៉ាងណា ឲ្យបានសាលារៀននៅស្រុកយើងបណ្តុះសុវិជ្ជាឲ្យកុលបុត្រកុលធីតាខ្មែរវិញ ។

((=ចប់=))

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

២ [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

((=ចប់=))

បញ្ហាអនាម័យ

ម្តេចបានត្រូវបំផ្លាញសត្វកណ្តុរ

សត្វលោកចែកជាពីរពួក

១) សត្វលោកដែលមានសតិសម្បជញ្ញៈ (គឺមនុស្ស)

២) សត្វលោកដែលប្រកបដោយសភាវៈគំគិត (សត្វតិរច្ឆាន)

មនុស្សដែលមានសតិសម្បជញ្ញៈ សំរាប់បំភ្លឺឲ្យស្គាល់ផលល្អ-អាក្រក់ មុននឹងធ្វើការអ្វីនិមួយ ៗ តែងតែត្រិះរិះពិចារណារកហេតុ ផលអាក្រក់ល្អ ចំពោះអំពើដែលខ្លួនត្រូវប្រព្រឹត្ត ។ ចំណែកឯសត្វតិរច្ឆាន ដែលមានតែសភាវៈគំនិត គឺស្តាប់បង្គាប់តែការចំណង់ . . . ធ្វើការអ្វីក៏ដោយ គឺសំរាប់តែឲ្យរស់តែមួយមុខ ទោះជាអំពើនោះអាក្រក់គឺបំផ្លេចបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិ រហូតដល់ទៅរំលាយជីវិតសត្វដូចគ្នា ឬមនុស្សក៏ដោយ ។ ដើម្បីនឹងពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់នូវអាកប្បកិរិយានៃសត្វតិរច្ឆានខ្ញុំសូមយកបញ្ហាសត្វកណ្តុរមកដោះស្រាយដូចតទៅ :

គេបានឲ្យការថា ចំនួនកណ្ដុរមានស្មើគ្នានឹងចំនួនមនុស្សក្នុងសកល-លោក ។ បើប្រសិនជាគ្មានបង្កើតវិធីដើម្បីនឹងបំផ្លាញវានោះ ចំនួនកណ្ដុរត្រូវតែលើសចំនួនមនុស្ស ។ ហេតុអ្វីបានតែត្រូវសម្លាប់សត្វកណ្ដុរ?

១)កណ្ដុរជាសត្វនាំជម្ងឺ (មានជម្ងឺប៉េស្ដិ៍ជាដើម នេះដោយសារចៃរបស់វា)

២)កណ្ដុរជាសត្វចង្រៃ កាត់, កកេរទ្រព្យសម្បត្តិ នឹងស៊ីគ្រឿងបរិភោគ (នៅក្រុងប៉ារីសគេស្ទង់ទៅឃើញថា កណ្ដុរបានស៊ីគ្រឿងបរិភោគអស់ ១៨០.០០០គីឡូក្រាមក្នុង១ថ្ងៃ) ។

តមកខ្ញុំសូមពណ៌នាអំពីជីវភាពនៃសត្វកណ្ដុរដូចតទៅ:

កណ្ដុរចែកជាពួក:

ក) កណ្ដុរពណ៌ប្រផេះឬកណ្ដុរលូទឹក

ខ) កណ្ដុរខ្មៅ ឬកណ្ដុរជង្រុកស្រូវ

គ) កណ្ដុរមេះ (ឈ្មោះ ?)

ក) កណ្ដុរប្រផេះ

កណ្ដុរប្រផេះមានទំហំប្រហែល៤០ទៅ៥០សង់ទីម៉ែត្រ (គិតពីចុងច្រមុះទៅចុងកន្ទុយ) ពណ៌ប្រផេះស្វាទំលើខ្នងនឹងពណ៌ប្រផេះត្រង់ពោះ ។ កណ្ដុរពួកនេះមិននៅក្នុងផ្ទះទេ គឺនៅជិតលូបង្ហូរទឹកសំអុយនឹងបាតផ្ទះ (កន្លែងផ្ទះថ្មដែលនៅ

ក្រោមបំផុត សំរាប់ដាក់អីវ៉ាន់ផ្សេងៗ)។ វាកាយរូងក្នុងដី, រូងនោះមិនសូវជ្រៅ តែវែងឆ្ងាយទីងមានរន្ធបង្ហុយច្រើន ជាកិច្ចសំរាប់ឆ្លាយគេចវេះ ។ វាពូកែហែលទឹកទីងមុជទឹកជាទីបំផុត (ហេតុនេះបានជាគេឲ្យឈ្មោះថាកណ្ដុរលូបង្ហូរទឹកសំអុយ) តែមិនប្រសប់ខាងឡើង ។ វាមានទម្ងន់១៤០ក្រាម, ត្រូវការអាហារសំរាប់ចិញ្ចឹមជីវិតវា ៦០ក្រាមក្នុង១ថ្ងៃ ហើយមិនអាចអត់អាហារលើសពី៤៨ម៉ោង ។ ហេតុនេះហើយបានជាវាមានគំនិតបេះលួចដញ្ជូនគ្រឿងអាហារទៅលាក់ទុកសំរាប់ដល់គ្រាក្រ ។ ធ្មេញវាដែលបេះតែដុះបន្ត ៗ គ្នានោះ មិនគ្រាន់តែសំរាប់ទំលាយគ្រឿង-វត្ថុដែលបិទបាំងផ្លូវវាដើម្បីទៅរកអាហារតែប៉ុណ្ណោះទេ វាសំរាប់ទាំងកកេរខាំស្បែក ផ្លាំង ផ្ទាន ឈើ សំណរ ខ្សែភ្លើងអគ្គិសនី ដែលអាចបណ្ដាលឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងធ្ងន់ (ដូចជាខ្សែដែលភ្ជាប់នៅក្នុងកប៉ាល់ហោះជាដើម) ។

កណ្ដុរញីកាលបើវាស៊ីអាហារគ្រប់គ្រាន់ ហើយកុំឲ្យមាននរណាទៅបៀតបៀនវា ៗ អាចបង្កើតកូន៣ឬ៤ដងក្នុង១ឆ្នាំ ។ កូន១ដងៗបាន៧ដល់១១ ។ កូនកណ្ដុរអាយុបាន១ខែវាអាចចេញរកស៊ីខ្លួនឯងបាន អាយុបាន៣ខែវាអាចបង្កើតកូនបាន ។ អាយុកណ្ដុរបានត្រឹម ២ ឬ ៣ ឆ្នាំតែប៉ុណ្ណោះ ។ ដោយមានការអត់អាហារ ជម្ងឺ ការប្រឆាំងពីមនុស្សទីងសត្វ

ដទៃទៀត នឹងវាំងកណ្ដុរគាវ៉ា អស់នេះជាហេតុ១យ៉ាងគាប់ប្រសើរដើម្បីកុំឲ្យចំនួនកណ្ដុរមានច្រើនហួសកំរិត ព្រោះបើវាមានចំនួនច្រើនគ្រោះថ្នាក់មកលើមនុស្សក៏មានកំរិតឡើងតាមហ្នឹងដែរ ។

កណ្ដុរប្រផេះនេះមានវ័យឆ្លាតពូកែណាស់ ខ្សែលួសអគ្គិសនីមិនអាចឆក់វាបានទេ គ្រឿងបំពុល មិនអាចទៅប្រឡំវាបានដោយងាយ ៗ កាលបើមានជម្ងឺសត្វវារត់ចោលកន្លែងរបស់វា ដើម្បីទៅរកកន្លែងថ្មីដែលសុខសាន្តត្រាណ ៗ ក្នុងពេលនេះវាមុខតែជួបយានជំនិះរបស់មនុស្សដែលជាស្ពានសំពប់ឆ្លងទៅកាន់ទីកន្លែងថ្មី, នេះជាហេតុមួយធ្វើឲ្យជម្ងឺឆ្លងពីកន្លែងមួយទៅកន្លែង១បាន (មានជម្ងឺប៉េស្តជាដើម) ។ បើនៅកន្លែងរបស់វាដែលធ្លាប់នៅ អត់អាហារ, វាមិនសុខចិត្តនៅលំបាកវេទនាទេ វាបង្កើតជាក្រុមជាហ្វូងត្រេចដើរទៅរកទីកន្លែងណាដែលមានអាហារ ៗ តែកុំប្រឡំថាវាដើរចោលទីកន្លែងចាស់របស់វាជាដាច់ខាតនោះឡើយ ព្រោះវាមុខតែត្រឡប់វិលមកវិញកាលបើវាដឹងថានៅកន្លែងចាស់របស់វាមានអាហារបរិបូណ៌គ្រប់គ្រាន់ ៗ

២– កណ្ដុរខ្មៅ :– កណ្ដុរខ្មៅប្រវែង ៣៦ ទៅ ៤៤ សង់ទីម៉ែត្រ កន្ទុយផង វែងជាងខ្លួន ត្រចៀកស្ដើងធំជាងពាក់កណ្ដាលក្បាល ស្រមាមជើងជាប់គ្នាដូចជាស្រមាមជើងកណ្ដុរប្រផេះ ៗ កណ្ដុរនេះត្រឡប់ទៅនៅស្រុក

ស្រែបក្ការវិញ ដោយសារចាញ់តែកណ្ដុរក្រុងវាមកពតត្បូត ។ វាពូកែខាងឡើង ប៉ុន្តែប្រសប់ខាងរកទីកន្លែងជ្រក, ទោះជាផ្ទះច្រើនជាន់ក៏ដោយ ។ ដូច្នេះវាអាចនាំចៃរបស់វាទៅខាំមនុស្សតាមអំពើចិត្តរបស់វា ។

៣– កណ្ដុរល្មោះ – កណ្ដុរនេះមិនសូវមានគ្រោះថ្នាក់អ្វីជាធំដុំក្រៅ អំពីការបំផ្លិចបំផ្លាញរបស់ប្រើប្រាស់និងម្ហូប ចំណីរបស់យើង ។ វាមានប្រវែង ១៧ ទៅ ១៩ សង់ទីម៉ែត្រ រោមប្រផេះសណ្ដែកបាយពីខាងលើខ្នង ពណ៌ប្រផេះត្រង់ពោះ ។ វារស់នៅក្នុងផ្ទះសម្បែងកន្លែងកៀនគោះ ដែលជាទីជ្រករបស់វា ។

វិធីប្រឆាំងនឹងសត្វកណ្ដុរ

១) វិធីការពារ

ក) វិធីការពារកុំឲ្យកណ្ដុរចូលក្នុងផ្ទះបាន

គឺសង់ផ្ទះតាមរបៀបសម័យ ដោយប៉ងប្រយោជន៍កុំឲ្យកណ្ដុរចូលបាន ឬប្រើរបៀបកុំឲ្យវាឡើងទៅលើផ្ទះបាន ។

១) វិធីដោយបង្អត់អាហារនិងទឹក

ការបោលសម្រាមឬគ្រឿងអាហារគេចោល ជាកិច្ចសម្រាប់ឲ្យកណ្ដុររស់នៅបានដោយងាយ ។ ចំពោះរឿងនេះ យើងធ្វើបានដោយលំបាកជាទី

បំផុត ព្រោះយើងមិនទាន់រៀបចំស្រុកទេសបាន ដោយខ្វះតិកនិកនឹងសម្ភារៈ ផ្សេង ៗ ។

២) ការប្រឆាំងដោយប្រើវិធីបំផ្លាញ

ក) ការចាប់កណ្តុរ

- ដោយប្រើធ្នា
- ដោយប្រើក្តែ
- ដោយប្រើអន្ទប់

១) ប្រើគ្រឿងពុល ។

រឿងបញ្ហាកណ្តុរនេះជាបញ្ហាលំបាកនឹងដោះស្រាយជាទីបំផុត ព្រោះនៅក្នុងខ្លះវាអាចនៅសុខសាន្តគ្មាននរណាទៅបៀតបៀនវាបាន ហើយវាចេញដើររកស៊ីនៅវេលាយប់ដែលពេលប្រកបដោយកុសលរបស់វា ។

" ក្នុងគ្រាក្រ ការថយកម្លាំងទឹកចិត្ត ជាលក្ខណ:បុរសតំរក់ " ។

(ជាំង-ខាត់)

បញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច

„ ត្រេត „ (Traite)

នៅក្នុងចំណោមអ្នកជំនួញ គេតែងឮនិយាយថា ស៊ីញេត្រេត សងថ្លៃត្រេត ។ល។ អ្វីទៅដែលហៅថាត្រេតនោះ?

ក្នុងការលក់ដូរ អ្នកទិញមិនទៀងតែមានប្រាក់គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីចេញថ្លៃដល់ដៃភ្លាម ៗ នោះទេ ។ បើទុកជាមាន ជួនកាលត្រូវការទុកប្រាក់នោះ ធ្វើជាដើមទុន សម្រាប់ចាយចំពោះការផ្សេង ៗ ទៀតក៏មាន ។ ចំណែកអ្នកលក់ តែងតែចង់បានប្រាក់ឆាប់ ៗ នឹងយកទៅទិញមកលក់ទៀត ។

ដើម្បីឲ្យបានគាប់ចិត្តដល់អ្នកទាំងពីរពួកនេះ គេមានគំនិតបង្កើតលិខិតមួយបែបហៅថា ត្រេត គឺជាសេចក្ដីបង្គាប់ពីអ្នកលក់ទៅអ្នកទិញឲ្យសងប្រាក់មកខ្លួនអ្នកលក់វិញ ឬទៅអ្នកឯណាម្នាក់ទៀត ក្នុងរយវេលាដូចកម្រិតក្នុងលិខិតនេះ ដែលអ្នកទិញចុះហត្ថលេខា ទទួលយល់ព្រម ។ ជួនកាល

អ្នកលក់តម្រូវឲ្យមានអ្នកធានាទៀត ដែលចុះហត្ថលេខាជាមួយផង ។

កាលបើធ្វើដូច្នេះហើយ អ្នកទិញបានបំណាញបន្ថយពេលដែលត្រូវសងប្រាក់ទៅអ្នកលក់ ចំណែកអ្នកលក់វិញ បើប្រញាប់ត្រូវការប្រាក់ចាយ អាចយកសន្លឹកត្រែតនោះទៅបំណាយ ឲ្យធនាគារណាមួយដែលគេមានសេចក្ដីទុកចិត្ត ។ ធនាគារនោះចេញប្រាក់ឲ្យមកអ្នកលក់ជាមុន តែកាត់យកប្រាក់ខ្លះ សម្រាប់ជាការប្រាក់ដែលចេញឲ្យ តាមធម្មតាធនាគារព្រមទទួលតែសន្លឹកត្រែតណាដែលមានហត្ថលេខាពីរយ៉ាងតិច ហើយរយៈពេលដែលត្រូវសងប្រាក់នោះ កុំឲ្យហួសពី៩០ថ្ងៃ ។ អ្នកលក់បើមិនយកត្រែតលក់ទៅឲ្យធនាគារទេ អាចទុកផ្ទេរឈ្មោះ ទៅឲ្យមេបំណុលខ្លួនឯងណាម្នាក់ទៀតក៏បានបើគេយល់ព្រម ។ របៀបបែបនេះមានប្រើជារឿយៗដែរ ជួនកាលផ្ទេរពីម្នាក់ទៅម្នាក់ជាច្រើនគ្នា មុននឹងដល់ពេលដែលត្រូវទារប្រាក់ ចំណែកអ្នកទទួលបន្តនេះ ក៏អាចយកត្រែតនេះទៅលក់ឲ្យធនាគារបានដូចគ្នា ។

កាលណាដល់រយៈពេលដែលត្រូវសងប្រាក់ អ្នកទិញដែលជាកូនបំណុលមុនដំបូង ត្រូវបំរុងប្រាក់ទុកសងអ្នកដែលទទួលត្រែតក្រោយគេបង្អស់ជាដាច់ខាត ជួនកាលចេញសងខ្លួនឯង ជួនកាលឲ្យធនាគារណាមួយគេចេញសងជួសឲ្យ ។ កាលណាកូនបំណុលមិនទាន់មានប្រាក់សងអ្នកម្ចាស់

ត្រែតប៉ុនក្រោយទេ គេអាចធ្វើត្រែតមួយជាថ្មី ៗ បើមិនព្រមទេតោងតែក្នុងរយៈ៤៨ម៉ោងប្តឹងទៅអាជ្ញាសាលា ធ្វើសំបុត្រកត់សំគាល់ រួមការប្រាក់ពីនាក់ដែលផ្ទេរត្រែតមកឲ្យខ្លួន បើអ្នកនេះគ្មានប្រាក់សងតោងដេញឡើងរហូតដល់អ្នកលក់ ដែលចេញត្រែតពីដំបូងដៃ អ្នកទាំងនេះត្រូវទទួលខុសត្រូវតៗគ្នាយ៉ាងដូច្នេះ ៗ

ការដែលមិនបានសងប្រាក់ឲ្យទាន់ពេលវេលា បណ្តាលឲ្យមានទោសធ្ងន់ៗ ដើម្បីរឹងការពារអ្នកដើមបំណុល ច្បាប់បានបញ្ញត្តិដាក់ទោសជាទម្ងន់ដូចជាតម្រូវឲ្យដាក់ឡាយឡុងទ្រព្យសម្បត្តិ ជាដើមចំពោះកូនបំណុលណាដែលរកប្រាក់សងថ្ងៃត្រែតដែលខ្លួនបានចុះហត្ថលេខាយល់ព្រមពីមុនមក ៗ

ហេតុនេះ បើអ្នកឯណាទិញអីវ៉ាន់បណ្តាក់គេ ហើយបានចុះហត្ថលេខាលើត្រែតទទួលសងគេពេលណា តោងតែប្រុងប្រៀបរកប្រាក់សងគេទៅពេលវេលាដែលបានចុះសន្យា ៗ

“ បុគ្គលពុំគប្បីរងមិត្រសម្លាញ់ ឬ ចងក្តានមេត្រីជាមួយមនុស្សទុរជនឲ្យសោះ ពីព្រោះមនុស្សនោះប្រៀបដូចធ្យូង បើនៅក្តៅវារលាកដៃ បើរលត់ហើយ វាប្រឡាក់ដៃ ” ។

(ប៉ាង-ខាត់)

អត្តពលកម្ម

អត្តពលកម្ម ជាវិធីមួយដើម្បីអប់រំប្រាណឲ្យបានថិតថេរនឹងឲ្យចំរើន ។ មនុស្សជាតិបើអត់ការអប់រំនឹងអន្តរាយ មនុស្សជាតិបើរកការចំរើនគ្មានក៏វិលទៅរកការអន្តរាយវិញដែរ ។

ប្រាណមានជីវិតត្រូវការធ្វើសកម្មភាពតាំងពីដើមកំណើត លុះអស់ជីវិតទៅវិញ ។ ដូច្នេះមនុស្សសត្វដើម្បីនឹងរស់ត្រូវតែធ្វើការ, ដូចជាសត្វក៏ត្រូវប្រើកម្លាំងកាយសុទ្ធ ៗ យកទៅចិញ្ចឹមជីវិត ។ សត្វណាអត់ខ្សោយដោយកម្លាំងកាយក៏បាត់អស់ពីផែនដី ឬក៏ទៅជាសត្វសម្រាប់ចិញ្ចឹមមនុស្ស គឺសត្វពាហណៈទាំងឡាយ ។ ដូច្នេះការរស់ឬស្លាប់សម្រេចត្រង់ប្រាណ ។

លើសពីសត្វ មនុស្សមានបញ្ញានឹងសីលធម៌ដែលជាការប្រសើរក្រៃលែង ប៉ុន្តែមនុស្សច្រើនតែបណ្តែតបណ្តោយឲ្យកម្លាំងកាយ បញ្ញាទៅគ្របសង្កត់សីលធម៌ដ៏ប្រសើរ ហើយយកសីលធម៌មិនស្អាតទៅឲ្យវិញ ដោយ

មនុស្សជាប់មកជាមួយខ្លួននូវសភាវគំនិត ដែលធ្វើឲ្យសតិសម្បជ្ជៈប្រាស ចាកចេញចោល ។

ការៈដ៏សំខាន់របស់អត្តពលកម្មគឺធ្វើមនុស្សដែលអន់ខ្សោយ ឲ្យបាន ថិតថេរមនុស្សល្មមឲ្យបានចំរើនទៅដោយលក្ខណសម្បត្តិ៣យ៉ាងគឺ:

១) ឲ្យបានប្រាណបានសុខ, សាច់ដុំធំដើម្បីទប់ទល់អាកាស និងជម្ងឺ គ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាង

២) ឲ្យខួរក្បាលបានស្អាត និងបង្កើតបញ្ញាស្មារតីឲ្យបានធំទូលាយ

៣) ឲ្យបានសីលធម៌ល្អ បេះស្រឡាញ់មនុស្សជាតិ ដោយខំស្វែង រកផលប្រយោជន៍ឲ្យមនុស្សជាតិ ។

អត្តពលកម្មជាក្បួនសំរាប់ធ្វើឲ្យមានសុខភាព ដោយមានខ្លួនមាំ មួនសាច់ដុំពួក មានកំពែងក្រាស់ និងទប់ទល់នឹងជម្ងឺផ្សេង ៗ ។ វិធីនេះ មិនមែនប្រឆាំងនឹងបញ្ញា ឬសីលធម៌ល្អទេ បើមានកម្លាំងហើយខ្វះបញ្ញានឹង សីលធម៌ នឹងទៅជាសត្វទៅវិញ ។

បើមើលសើរៗទៅគេឃើញថាប្រហែលជាខុសគ្នា តែបើពិចារណាឲ្យ ច្បាស់ឲ្យជ្រៅទូលាយទៅច្បាស់ជាស្របគ្នាប្រាកដណាស់, តាមការសង្កេត របស់បណ្ឌិតខាងទស្សនវិជ្ជាសកលលោក;„ស្មារតីល្អរស់នៅក្នុងប្រាណសុខ„

លោកស្ពិនសែរមានប្រសាសន៍ថា: «សប្បាយក្នុងលោកនេះ មានតែសត្វម៉ាមួនទេ ហើយជាតិមួយៗបានចំរើននោះ លុះតែមានមាឧម៉ាំដ៏» ។ «ប្បាយធ្វាញ់ឈាមរត់ស្រួល មានអាកប្បកិរិយាកែកាយសប្បាយកល់ៗពេលជាសម្បត្តិខាងក្រៅមួយរបស់មនុស្សដែលរកប្រៀបប្រដូចគ្មាន» «អ្នកណាស៊ីដោយឥតធ្វើការ គឺស៊ីដោយសារអ្នកដទៃ» ។

មនុស្សនឹងទៅជាមនុស្សពេញនោះ គឺដោយសារតែការអប់រំ ។ ការអប់រំជាថ្មសម្ពជាមូលដ្ឋាននោះ គឺការហាត់ប្រាណ (អត្តពលកម្ម) ។ ធ្វើអត្តពលកម្មដើម្បីឲ្យបានសុខក្នុងលោកនេះ ដើម្បីធ្វើការចិញ្ចឹមប្រាណ ដោយមនុស្សធម៌ ។ លុះដោយខំធ្វើប្រាណឲ្យមាំ ឲ្យឈាមមេរបស់យើងមានសមត្ថភាព នឹងការពារទប់ទល់នឹងមេរោគបានដោយងាយ ។ សុខដោយខំធ្វើឲ្យសាច់ដុំពូកែដើម្បីរកអាហារនឹងសម្ភារៈ ផ្សេងៗមកលៀងជីវិត ឲ្យបានសមរម្យជាមនុស្ស ។ ដូច្នេះអត្តពលកម្មជាអនាម័យជាវិធីនាំមនុស្សឲ្យធ្វើការឲ្យបានចំរើន ។ ក្រៅពីសេចក្តីសុខនឹងធ្វើការបានច្រើន អត្តពលកម្មធ្វើឲ្យមនុស្សបានធ្ងាត ឲ្យស្មារតីរហាស់រហួន ឲ្យរូបរាងបានស្អាតល្អ ដូចលោក «ជុំវេណុន»។ពោលថា: «ទស្សនិយភាពដែលប្រសើរនោះ គឺជាស្មារតីនឹងប្រាណប្រកបទៅនឹងសុខដុំ» ។

តាមប្រវត្តិសាស្ត្ររៀងៗមករបស់មនុស្ស អត្តពលកម្មមានឡើងដោយជាប់នឹងជំនឿនឹងលទ្ធិផ្សេងៗនឹងសាសនាក្លាយដោយល្បែងផ្សេងៗព្រោះល្បែងជាបំណងធម្មតារបស់មនុស្សព្រោះមនុស្សត្រូវការសប្បាយរីករាយ ។ ជាតិណាសង្គមណា ដែលមិនយល់ផលប្រយោជន៍ការហាត់ប្រាណជាតិនោះ សង្គមនោះក៏អន់ខ្សោយជាដរាប ហើយរកសេចក្តីសប្បាយតែពីល្បែងមិនស្អាត ។ ប្រាណក៏ថយកម្លាំងពលំការធ្វើក៏បានតិច យូរៗទៅជាតិនោះ សង្គមនោះ ក៏រលាយបាត់ពីលោកដោយការអន្តរាយវាមកគ្របសង្កត់គ្រប់បែបគ្រប់ផ្លូវៗមនុស្សម្នាក់ៗបានសុខហើយធ្វើការបានត្រឹមត្រូវសង្គម មនុស្សនោះមាំហើយចំរើន ។

បណ្ឌិតសម័យថ្មីថា « ធ្វើផ្ទះពេទ្យច្រើនសម្រាប់ប្រឆាំងមេរោគមិនធ្វើអ្វី បើមិនប្រាប់វិធីឲ្យគ្នាបានដឹងមុនដើម្បីការពាររោគ បើចង់បន្ថយផ្ទះពេទ្យនឹងសំណាល់មនុស្ស គោងតែបើកសាលាដើម្បីអប់រំធ្វើឲ្យយុវជនធាត់ធំមាំមួន »

(មានត)

នាងជាទៅឲ្យលោកគ្រូពេទ្យពិនិត្យ ។

— ខ្ញុំឈឺចង្កេះ, ឈឺក្រពះ, ឈឺខ្នង

— បើអញ្ចឹងដោះសម្លៀកបំពាក់ចេញ !

(លោកគ្រូពេទ្យមានប្រសាសន៍)

— ឲ្យខ្ញុំដោះសម្លៀកបំពាក់ ? ហេតុអ្វី ? លោកមិនជឿខ្ញុំទេ ?

សកម្មភាពនិស្សិតក្នុងសកលលោក

យើងសូមអភ័យទោសដល់បងប្អូនអ្នកអានពិសេសដល់និស្សិតសិស្សានុសិស្ស ដោយយើងពុំបានលើកសកម្មភាពនៃនិស្សិតពីខែមុន ដូចជាសន្និសីទនៅបានឌុង រវាងនិស្សិតអាហ្វ្រិក-អាស៊ី ដូចជាការប្រជុំក្រុមកាយរិទ្ធសាកលលោក មកអធិប្បាយជូន ។ ការខ្វះខាតនេះបណ្តាលមកពីទស្សនាវដ្តីយើងទើបនឹងកើតថ្មីផង មកពីយើងខ្វះឯកសារផង ។ លំដាប់តទៅនេះយើងសូមលើកយកសកម្មភាពនៃនិស្សិតសាកលលោកក្នុងខែនេះមកអធិប្បាយជូន ។

នៅក្រុងប្រាគ (ឆេក្កូស្លូវ៉ាគី) សមាជទី៤ នៃនិស្សិតអន្តរជាតិ ដែលបានបើកសម័យប្រជុំនៅថ្ងៃទី២៦ខែតុលាមុននេះ បានបញ្ចប់សម័យប្រជុំនៅថ្ងៃទី៤ខែកញ្ញាឆ្នាំ១៩៥៦ ។ នៅក្នុងសមាជមានប្រតិភូចំនួន៦០០នាក់ដំណាង៨០ប្រទេស ។

សមាជបានសម្រេចសេចក្តីសម្រេចខ្លះដូចតទៅ:

ទី១. – តាមសេចក្តីស្នើរបស់សហពន្ធជាតិនៃនិស្សិតបារាំងនិងសហពន្ធនៃ

និស្សិតទុយនីស៊ី សមាជបានសម្រេចនឹងបើកប្រជុំសន្និសីទមួយនៅក្រុងប៉ារីស ដើម្បីប្រួបរួមធ្វើឲ្យមានឯកភាពក្នុងចលនានិស្សិតអន្តរជាតិឡើងវិញ រវាងសហពន្ធនិស្សិតអន្តរជាតិនឹងនិស្សិតអន្តរជាតិ ។

តាមសេចក្តីស្នើរបស់គណៈកម្មាធិការសារពត៌មាន សមាជបានសម្រេចនឹងបង្កើតការិយាល័យអន្តរជាតិនៃសារពត៌មានរួមមួយ រវាងអង្គការទាំង២នេះ ។

ទី៣.–ប្រទេសបារាំងត្រូវបានចាត់ជាកន្លែង នឹងជាអ្នករៀបចំធ្វើបាតុកម្មខាងកីឡាសាកលលោករវាងនិស្សិត នឹងបាតុកម្មខាងវប្បធម៌ ។

ដើម្បីឲ្យយល់នូវចលនានិស្សិតសកលលោក យើងសូមអធិប្បាយដោយសង្ខេបនូវប្រវត្តចលនានេះ ។ មុនដំបូងយើងត្រូវដឹងថាក្នុងប្រទេសនិមួយៗនៅគ្រប់សាលាជាន់ខ្ពស់ គ្រប់មហាវិទ្យាល័យនិស្សិតតែងប្រមូលបុំជាសមាគម ។ សមាគមតូចៗ នេះដែលមានគ្រប់សាលាបានប្រមូលបុំជាសហពន្ធសមាគមជាតិមួយដើម្បីជាដំណាងនិស្សិតក្នុងប្រទេសនិមួយៗ ។ ដូចជាសហពន្ធជាតិនៃនិស្សិតបារាំង នៃនិស្សិតអង់គ្លេសជាដើម ។ ល ។

កាលពីរួចបម្បាំងលើកទី២ ដោយឃើញការវេទនាការអន្តរាយដល់និស្សិតជាខ្លាំង និស្សិតនៅប្រទេសអឺរុបជាច្រើនបានប្រជុំគ្នានៅក្រុងឡូនដន (រាជធានីអង់គ្លេស) ដើម្បីនឹងបង្កើតអង្គការនិស្សិតមួយៗ គោលបំណងនៃអង្គ

ការនេះគឺធ្វើឲ្យនិស្សិតស្គាល់គ្នាឲ្យជិតស្និទ្ធឲ្យរាប់អានគ្នា ដើម្បីខាខាំងកុំឲ្យមានទៅថ្ងៃក្រោយ ។ គេបានសម្រេចក្នុង២ឆ្នាំម្ដងធ្វើមហាសមោសរ យុវជន ។ (Festival) មហាសមោសរ លើកទី១បានចាប់ធ្វើក្រុងឡុងដ៍ននៅឆ្នាំ ១៩៤៧ ។ រាល់ឆ្នាំគេធ្វើសន្និសីទមួយជួបជុំសមាជិកដើម្បីទឹងប្ដូរការពិសោធ ដើម្បីធ្វើឲ្យនិស្សិតបានជួបក្នុងការស្វែងរកបំណោះវិជ្ជា ។ អង្គការនេះឈ្មោះហៅថាសហពន្ធនិស្សិតអន្តរជាតិ ។ សហពន្ធនេះមានសមាជិកគ្រប់ប្រទេស មិនថាប្រទេសតូចតាចប្រទេសបំណាុះគេទេ ។ តែអង្គការនេះមិនបានមូលគ្នាទេ នៅឆ្នាំ១៩៥១ មានសមាជិកប្រទេសអឺរ៉ុប ខាងលិចខ្វះលាចេញហើយមកបង្កើតអង្គការមួយទៀតដែលហៅថាសន្និសីទនិស្សិតអន្តរជាតិ ។ នៅក្នុងអង្គការក្រោយនេះមាននិស្សិតបារាំងអង់គ្លេស អាមេរិកជាមេគំនិត ។

ចំនួនសមាជិកក្នុងអង្គការទាំងពីរនេះមានដូចតទៅ: សហពន្ធនិស្សិតអន្តរជាតិមានសមាជិកចំនួនប្រហែល៨០ប្រទេស សន្និសីទនិស្សិតអន្តរជាតិមានប្រហែល ៣០ ប្រទេស ។

សហពន្ធនិស្សិតអន្តរជាតិជាគណប្រតិកូលមួយដែរក្នុងអង្គការអុយណេស្កូ យើងបានដំណឹងទៀតថា មហាសមោសរយុវជន ឆ្នាំ១៩៥៧ នឹង

ធ្វើនៅក្រុងមួយៗ នៅក្នុងពិធីបុណ្យនោះគួរតែយុវជននិស្សិតខ្មែរដែលជាពលរដ្ឋប្រទេសឯករាជ បានរួមប្រាស្រ័យជាមួយផង ដើម្បីនឹងផ្សាយនូវសិល្បៈខ្មែរ នូវអារ្យធម៌ខ្មែរ ៗ

ខ្លួនចាស់ ចិត្តក្មេង

អ្នកខ្លះខ្លួនចាស់ ចិត្តនៅក្មេង
នរណាពោលលេង ថាមើលងាយ
គេហៅថា តា-តា យាយ-យាយ
មុខញ្ញាសរីករាយសប្បាយម្តង ។
គេហៅថា នាង ឬ អ្នកបង
អាក្រៃក្រកន្លងឥតឧបមា ។

(សោម-ឡូច)
ស្រង់ពីទស្សនាវដ្តីកម្ពុជសុរិយា

កំណាព្យខ្មែរ

ក្មេងជូតស្បែកជើង

ទេសភាពយ៉ាងឯក តែមិនបំភ្លេក
ក្នុងដែនខេមរ ទេសភាពទាញចិត្ត
ឲ្យពិចារណា គឺជោគវាសនា

បុត្រខ្មែរមួយភ្នក់ ៗ

រូបកាយស្គមស្គាំង មុខស្លេកស្លត់ស្លាំង
ពោះដួបដួជក់ ជង់ខ្លួនកំប្រឹង
ស្បែកសឹងគីគ្គក់ ព្រោះដេកមិនលក់

មូស-ខ្យល់-ទុក្ខា ៗ

ដំណើរស៊ីដេក គួរអាណោចពេក
ត្រេកតាមមាត់ផ្សារ រស់ដោយសំណល់

ខ្វាយខ្វល់ដូចឆ្មា   ឃ្លានជាធម្មតា

អត់ជាប្រក្រតី

តាមដោយផ្ទះហាង   កុកម៉េង-កុងសាង

អស់លោកប្រុសស្រី   អូប៉ែល ក្ដីមុត

កែងចោតកែងខ្លី   កែកពាយក្បែកក្ដី

វេទនាខ្វែរខ្វាត់ ៗ

ខ្ទះមានតែអាវ   ខោប៉ះ ដូចបាវ

បិទបាំងតាមអត់   ដៃអោបប្រអប់

សំណាប់ផ្គង់ផ្គត់   រស់ដោយរន្ធត់

ដូចស្បែកជើងលោក ៗ

ពីរវៀលមួយគូ   សន្សំតស៊ូ

គ្រាន់បរិភោគ   ដូនជាថ្ងៃស៊ីយ

ដេកសោយទុក្ខសោក   ព្រោះហ្វៀនទិញពេគ

យាយីអាត្មា ៗ

ថ្ងៃមួយថ្ងៃពីរ   រោគាព្យាធិ

ញាំញីយ៉ាងក្ដៅ   រស់ស្លាប់ដូចសត្វ

អត្តាត់អស្ចារ្យ កណ្ដាលទីផ្សារ

ក្រុងកម្ពុជា ៗ

នេះគឺខ្មោចផ្សា សង្គមបញ្ហា

ដែលលោកមីនមា រួសរាន់ដោះស្រាយ

រំសាយទុក្ខា រួចជួយការពារ

លើកជីវភាពក្រ ៗ

— ហេតុអ្វីក៏លោកយប្រពន្ធបី ?

— មកពីខ្ញុំមានមុខការ !

ចៅក្រមឮដូច្នោះ អស់សំណើច ដោយនឹកថាច្បាប់តុលាការ

ពុំបានអនុញ្ញាតឲ្យដាក់លាក់មែន ៗ

ក្រមុំទាំងក្បាត   ប្រញាប់ហើយចេញក្រុង

៙ ផ្សងគតិក្យ

ក្រោមមន្ទិល   កុំដងច្រើនខ្មែរ

មហាព្រះផងខ្លួនតាក្រ   ឈរឈឺតកហារហាងដៃ

ត្រោនតេយប្រុង   ចេត្តិខយកហាំ

៙ ក្បួនកោរផែតហារ

៖ បីនូតរប្បបកណ្ដោះក្ដីនេហា —

। រពទេរុនសង្គ្រោយ —

រោកលាស្ទប់ក្បួចក្រាំដឹងរ បតិភោបំលែង ឈ្មោះរួមក្បួនេរ

៖ ចប់តែពាក់ព្រូនតាលួននេតារ៉ុ

សៀវភៅដែលគួរអាន

ក្នុងខែនេះសៀវភៅដែលលេចជាងគេមានបួនគឺ

១-គុកគឺឋានសួរ (កំណាព្យ)

២ បញ្ហាសហករណ៍នៅប្រទេសខ្មែរ (សៀវភៅសិក្សា)

៣-អំពីរឿងជាតិ (ដ)

២-ទូលីកំណែន (ប្រលោមលោក)

១ គុកគឺឋានសួគ៌ – ជាយោបល់របស់លោកគង់សេរី អ្នកនិពន្ធដូចបានប្រាប់យើងនៅក្នុងអារម្ភកថា ។ យើងយល់ឃើញថាទស្សនមួយគួរសរសើរ គឺមិនធ្វើឲ្យយើងអណ្ដែតអណ្ដូងលើអាកាសទេ គឺច្បាស់ជាចេញពីការរស់នៅដ៏ជាក់ស្ដែងនៃសង្គមខ្មែរសព្វថ្ងៃ ។ ដូចនោះសៀវភៅនេះធ្វើឲ្យយើងភ្ញាក់រលឹក ដុះខាត់សតិសម្បជញ្ញៈ ជម្រុះផុតគំនិតអាណានិគមចក្រពត្រនិយមចោលចេញ ។

២--បញ្ហាសហករណ៍ នៅប្រទេសខ្មែរ តែងដោយលោក

ហ៊ូ-យន់ បណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រ សេដ្ឋកិច្ច ។ ក្នុងសៀវភៅនេះ អ្នកនិពន្ធបាន ពន្យល់យើង អ្វីដែលហៅថាសហករណ៍? ចលនាសហករណ៍កើតពីណាមក? មានសហករណ៍អ្វីខ្លះ? ហេតុអ្វីបានជាស្រុកយើងត្រូវការបង្កើតសហករណ៍? សំនួរអស់នេះអ្នកនិពន្ធបានញែកវែកដ៏ក្បោះក្បាយ គេ ឧទាហរណ៍ដែល ងាយៗឲ្យធាប់យល់ ។ ដូច្នេះសង្គមខ្មែរយើងសព្វថ្ងៃ មិនថាបណ្ឌិតតូចធំ ឬ អ្នកស្រែចំការទេ ត្រូវអប់រំបំពោះខ្លួនទៅគ្រប់នាទីទាំងអស់ ដើម្បីកសាង មូលដ្ឋានស្ថាបនាប្រទេសជាតិមាតុភូមិ ។

-- អំពីរឿងជាតិ (លោកគាំរេតជាអ្នកនិពន្ធ) ជាសៀវភៅសិក្សាមួយ ប្រកបដោយទស្សនៈ ដែលអាចនាំអ្នកអានឲ្យស្គាល់ អំពីបញ្ហាជាតិ ពិសេស គឺជាតិខ្មែរ ៗ ក្នុងរឿងនេះអ្នកនិពន្ធបានបែកជាចំពូកដោយបានធ្វើអត្ថាធិ-ប្បាយតាមលំដាប់ អំពីលក្ខណៈរបស់ជាតិ = អំពីការវិវត្តន៍នៃជាតិក្នុងលោក សារសំខាន់នៃជាតិ ៗលៗ

ក្បូលីតាំលែវាង ជាប្រលោមលោកបំរើនមួយក្នុងក្រលោមលោកឯទៀត ៗ អ្នកនិពន្ធទាញសតិយើងឲ្យខ្វាប់ផ្សាររឹងទុក្ខវេទនានៃប្រជាជនខ្មែរ នៅពេលជប៉ុនចូលស្រុក នៅពេលបារាំងត្រឡប់មកវិញ នៅពេលអសន្តិ-សុខ ៗ រួចបានបញ្ជាក់នូវអនាគតដ៏ភ្លឺស្វាងនៃស្រុកយើងក្រោយដែលបាន សន្តិភាពមកវិញ ក្រោមការដឹកនាំនៃសម្តេចព្រះឧបយុវរាជ ។

លទ្ធផលនៃការសិក្សា

តារាងខាងក្រោមនេះអាចនឹងជំរាបមិត្តអ្នកអានអំពីស្ថានភាព នៃការប្រឡងផ្សេងៗនៅប្រទេសយើងក្នុងរយៈពីរឆ្នាំមុន ។ (ចំពោះលទ្ធផល ឆ្នាំ ១៩៥៥-៥៦ យើងនឹងជូននៅទស្សនាវដ្ដីលេខក្រោយ ព្រោះក្នុងពេលនេះការប្រឡងលើកទីពីរកំពង់ធ្វើមិនទាន់រួច)

(សូមមើលតារាងទំព័របន្ទាប់)

ខ្វាក់តែមើលឃើញច្បាស់

តាខ្វាក់ម្នាក់បានកប់មាសមួយដុំធំនៅក្នុងសួនច្បាររបស់គាត់ ។ បានលបមើលឃើញអ្នកនៅជិតខាងម្នាក់មកលួចយកបាត់ទៅ ។ តាខ្វាក់ក៏បានដឹងច្បាស់មុខអ្នកលួច ។ តែធ្វើម្ដេចនឹងយកវិញបាន? គាត់ក៏ទៅប្រាប់អ្នកលួចនោះថា មិត្តអើយខ្ញុំមានរឿងមួយនឹងសូមឲ្យមិត្តជួយយោបល់ ខ្ញុំមានមាសពីរដុំ កប់កន្លែងខុសគ្នា មួយដុំកប់នៅកន្លែងស្ងាត់ល្អ តើយើងត្រូវយកមកដាក់ជាមួយគ្នាឬ? អ្នកលួចនឹកថាខ្លួនអាចនឹងលួចបានមាសមួយដុំទៀត ក៏និយាយប្រាប់តានោះថាគួរតែយកមកដាក់ជាមួយគ្នា ។ រួចហើយចោរលួចប្រញិកប្រញាប់យកមាសដែលខ្លួនបានលួចមកកប់កន្លែងដដែលវិញ ហើយសង្ឃឹមថានឹងលួចបានទាំងពីរដុំ ។

តែផ្ទុយវិញ តាខ្វាក់បានឱកាសហើយស្រវ៉ាយកមាសរបស់គាត់យ៉ាងស្រួល ។

សញ្ញាបត្រ	ឆ្នាំសិក្សា	ចំនួនសិស្សប្រឡង	ចំនួនសិស្សដែលប្រឡងជាប់	ចំនួនសិស្សប្រឡងជាប់ក្នុងភាគរយ
មធ្យមសិក្សាប័ត្រទី២	១៩៥៣-៥៤	៨៩	២២	២៤ %
មធ្យមសិក្សាបត្រ ១	-ដ-	១៤៧	៤០	២៧ %
សញ្ញាបត្រ (ឌីប្លូម)	-ដ-	៤៥៥	១៣១	២៨ %
វិញ្ញាបនបត្រ	-ដ-	៦៦៥៣	៤០៤៤	៦៧ %
មធ្យមសិក្សាបត្រទី ២	១៩៥៤-៥៥	៦៥	៣៧	៥៧ %
មធ្យមសិក្សាបត្រទី ១	-ដ-	១៤៤	៦១	៤៣ %
សញ្ញាបត្រ (ឌីប្លូម)	-ដ-	៦០៧	១៣២	២១ %
វិញ្ញាបនបត្រ	-ដ-	៨៦៧២	៣២៤៥	៣៧ %

នាមនិស្សិតដែលទៅបន្តវិជ្ជានៅបរទេស
ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ១៩៥៦–១៩៥៧

១ -	កញ្ញា ខូ-ភាដី	វិជ្ជា	ឱសថដ្ឋាន	នៅប្រទេសបារាំង
២ -	„ ផូស្សូជាតា	„	សាស្ត្រាចារ្យ	–ដ–
៣ -	លិម ស៊ុនថេ	„	ទន្តពេទ្យ	–ដ–
៤ -	ហ៊ុយ-គិន្ធារ៉ា	„	„	–ដ–
៥ -	លិ-សេ	„	បសុពេទ្យ	–ដ–
៦ -	អ៊ុយ-ភាន់ថុន	„	វិស្វករ	–ដ–
៧ -	តាន់-ប៊ុនសរ	„	„	–ដ–
៨ -	តុត-ស៊ី	„	„	–ដ–
៩ -	ដៃ-ប៊ុន ១	„	„	–ដ–
១០ -	ចាន់-ព្រៀងជ្រៀវ	„	វិស្វករអាគ្រូណូមិក	នៅប្រទេសបែលស៊ិក
១១ -	ហាត់-យូលិម	„	„	–ដ–
១២ -	ហ៊ុំ-សាធិត	„	គីមីឧស្សាហកម្ម	នៅប្រទេសកាណាដា
១៣ -	តាន់ហាយសៀនហៅយក់ហូ	„	„	–ដ–
១៤ -	អ៊ឹង-គិមសេង	„	„	–ដ–
១៥ -	ដុំ-កោម	„	វិចិត្រសិល្បៈនៅសភាបណ្ឌិតក្រុងរោម (អ៊ីតាលី)	

សំណួរកំសាន្ត

មិត្តអ្នកអាន!

មិត្តអាចនឹងឆ្លើយសំនួរខាងក្រោមនេះបានឬទេ ?

(សូមផ្ទៀងចម្លើយរបស់មិត្តនៅទំព័របន្ទាប់)

១– ផែនដីយើងមានអាយុប៉ុន្មានឆ្នាំហើយ? ១សែនឆ្នាំ - ១លានឆ្នាំ ឬ ៣ពាន់លានឆ្នាំ?

២– អ្វីជាមេចម្លង់នៃជម្ងឺអាសន្នរោគ? ទឹក-កណ្ដុរ-ចៃ ឬសង្កើច?

៣– ដល់អាយុប៉ុន្មានឆ្នាំទើបកូនដំរីឈប់បៅ? ៥ខែ - ១០ខែ - ៥ឆ្នាំ ឬ១០ឆ្នាំ?

៤– អ្នកណាបានបង្កើតក្រដាស? ជនជាតិចិន? ជនជាតិអេស៊ីប?

៥– «ទឹកធ្ងន់» (Eau lourde) ជាវត្ថុសម្រាប់ធ្វើថាមពលបរមាណូ (energie atomique) តើគេបានធ្វើ«ទឹកធ្ងន់» នេះនៅប្រទេសណា? ពីឆ្នាំណា?

ចម្លើយសំនួរ

១–៣ពាន់លានឆ្នាំ ។ គេអាចដឹងបានតាមការពិនិត្យនៃវិទ្យុសកម្ម (radioactivités)

២– ទឹក- ការចម្លងបណ្ដាលមកពីការប៉ះពាល់ផ្ទាល់ជាមួយនឹងអ្នកជម្ងឺ ប៉ុន្តែបានជាជាទឹកជាមេចម្លងធំ ព្រោះជាវត្ថុរាវ ហើយមេរោគអាចនឹងយកធ្វើជាស្ពានចំឡងដោយងាយ ផ្លែឈើ បន្លែ មានជាប់មេរោគនេះដោយសារតែទឹកដែលគេយកទៅស្រោច ។

៣–ដល់អាយុ ៥ ឆ្នាំ ទើបកូនដំរីឈប់បៅ ។ គេយកមកប្រើប្រាស ដល់អាយុ ១៦ ឬ១៨ ឆ្នាំ ដំរីចាស់លែងធ្វើការបានក្នុងអាយុ ៧៥ ឆ្នាំ

៤–ជនជាតិចិន បានបង្កើតក្រដាសមុនគេបង្អស់ ។ តែមិនយកមកប្រើប្រាស់ជាសំបុត្រស្នាមឡើយ ។ ហើយបាននាំយកមកប្រទេសអ៊ីស្លាម លុះដល់សតវត្សទី ៨ ទើបជនជាតិនៅមជ្ឈិមបូព៌ា (បាកដាដ និងដាមា) បានធ្វើឡើងទៀត ។

នៅប្រទេសអ៊ឺរុប ជនជាតិ អេស្ប៉ាញប្រើមុនគេបង្អស់ ។

៥– គេធ្វើ «ទឹកធ្ងន់» នៅប្រទេសនរវែស (norvège) ពីឆ្នាំ ១៩៣៩ ព្រោះនៅប្រទេសនេះថាមពលអគ្គិសនីមានតម្លៃថោកណាស់ គេចំរាញ់យក «ទឹកធ្ងន់» ពីទឹកធម្មតាដោយប្រើអគ្គិសនីជាអេលេចត្រូលិស៍ (electrolyse) ។ គេបាន «ទឹកធ្ងន់» បន្តិចណាស់ គឺបាន១/៥០០០ (១ភាគ៥ពាន់) ក្នុងទឹកធម្មតា កាលក្នុងមហាសង្គ្រាមលើកទីពីរ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៣៩ សម្ពន្ធមិត្តបានទៅលបយក «ទឹកធ្ងន់» ពីប្រទេសនរវែសបានមុន ដើម្បីនឹងយកមកធ្វើគ្រាប់បែកបរមាណូ ។ ពួកអ្នកទៅយកបានពេបប្រទះនឹងឧបសគ្គៈជាច្រើន ព្រោះពេលនោះកាលបេបានដឹងរឿងដូច្នេះ ពួកអាល្លឺម៉ង់បានដេញដណ្តើមយកទឹកនេះវិញ តែពុំបានដូចក្តីប្រាថ្នា។គេសន្មតហៅថាចំបាំងនឹងទឹកធ្ងន់ (bataille de l'eau lourde).

មី: ៗ	មុខគេរាបស្មើ
គោះ	គៀរគ្រុំក្នុងទីស្ងាត់
ឆ្នាំង	បាយ, កកាយល្អបទៅបាត់
ឆ្នុះ	ឆ្ងាយ, ប្រយ័ត្ន! មនុស្សបែបហ្នឹង ។

(ញ៉ូង-សៀង)

ស្រង់ពីទស្សនាវដ្តីកម្ពុជសុរិយា

ព្រះអាទិត្យភ្លឺតែថ្ងៃ

ព្រះបន្ទថ្លាថ្លៃភ្លឺតែយប់

ភ្លើងភ្លឺតែក្នុងទីងងឹតស្លប់

វិជ្ជាភ្លឺសព្វគ្រប់ទិសទី ៗ

ឃុនពាណិជ្ជ
ផ្ទះលេខ ១៣៥ មហាវិថី [illegible] ភ្នំពេញ

១០រៀល